У сукобу израелске војске и палестинских демонстраната који су у недељу покушали да поводом годишњице арапског пораза 1967, пређу сиријску границу на Голанској висоравни, страдало је, према сиријским изворима, 23 Палестинаца и Сиријаца.

Што се српског народа тиче, тврдим да Палестинци овде уживају огромну подршку: Мохамед Набхан

Средином маја, када Израелци славе годишњицу оснивања своје државе, а Палестинци се истог присећају као накбе, односно катастрофе, такође је дошло до погибија демонстраната на границама Израела.

- Палестинци имају емотивни набој и спремни су да се жртвују. Гину у Гази и на Голанској висоравни, као што млади Арапи гину у Дамаску, у Јемену, Либији и свугде. Палестинци желе да дођу до своје земље из које су протерани њихови преци - каже за Данас палестински амбасадор у Србији Мохамед Набхан.

Да ли је сиријски режим у недељу злоупотребио Палестинце?

- Палестинци су увек били искоришћавани од разних режима у региону у којем живе. То се нажалост десило и овог пута. Такозвана израелско-сиријска граница била је херметички затворена, од 1973. тамо ни птица није могла да прође, а камоли Палестинац. Искоришћене су емоције Палестинаца.

Зашто Палестинци покушавају да пређу границе и ризикују животе?

- Чини ми се да то завређује дубљу анализу, али кад се погледа пажљивије, мислим да је арапска омладина изгубила свако стрпљење. Више ником не може да да времена. Поред тога, они су изгубили осећај страха.

Да ли је то „мучeништво“ оправдано?

- Политички, није. Али није оправдано ни да израелска војска пуца у људе који су дошли са заставама. Да искоришћавају тај моменат. У недељу смо видели како су два режима - Асадов и израелски - склопили савез против палестинске омладине.

Да ли су након Обамине изјаве о границама из 1967. као основи за мир Израелаца и Палестинаца и Нетанијахуовог одбијања Америка и Израел у значајнијем раскораку?

- Америка несумњиво остаје савезник Израела. То савезништво остаје као стална компонента, али и савезници понекад могу да се свађају. Могу да имају различита гледишта о одређеним питањима. Дешавања на Блиском истоку доводе до размимоилажења у гледиштима. Промене међу Арапима ће кад-тад резултирати доласком на власт људи лојалних сопственим народима који их, заправо, и доводе на власт. Нове елите на власти неће сматрати да су дужне било коме, као неки режими или њихови остаци који су сада у агонији. Сви ти режими су резултат једначине из касних седамдесетих - савезништва петродолара, муслиманског фундаментализма и Запада.

Буди ли Обама наду Палестинцима причом о границама из 1967?

- Али прича о границама заснива се на резолуцијама Уједињених нација. То нису измислили Американци. Резолуцијама УН од Израела је затражено да се повуче на границе из 1967.

Да, али за реализацију резолуција потребна је политичка подршка.

- Обамин говор може се сматрати политичком подршком. На крају, ниједно решење не може да опстане ако се не базира на некој легитимној основи. Једина легитимна основа која важи у овом случају јесу резолуције УН. Америка не може да буде против међународне легитимности. Не може као најјача светска сила да унесе противречност у

своју политику.

Ипак, Вашингтон се противи проглашењу државе Палестине у границама из 1967, најављено за септембар у УН-у.

- САД имају своју процедуру и начин вођења кризе, али ми не можемо да се стално с тим усаглашавамо.

Шта ће бити ефекат проглашења Палестине ако ту државност неће признавати значајан део међународне заједнице?

- Наша преговарачка позиција ће бити јача. Политички ћемо бити јачи. Разговараћемо са суседима на бољим основама.

А шта ако проглашење буде блокирано?

- Нека блокирају. Прошли пут, када је 14 земаља затражило од Израела да не шири насеља, Американци су били усамљени у Савету безбедности. Као и када се гласало о опцији две државе на основу граница из 1967. као мировном решењу. Ми не знамо шта хоће Израелци. Нека кажу. Ми желимо државу на територијама које су окупирали пре 44 године и ништа више. А то је свега 22 посто од целокупне територије Палестине. Израел се у међувремену ширио, и ми смо то прихватили. Али насеља која су градили нису већа од 1,9 одсто површине Западне обале. Нека узму то и дају нам за узврат једнаку површину.

Израелски званичници тврде да на Западној обали годинама није изграђено ниједно ново насеље. Да ли је то тачно?

- Није тачно, нажалост. И Израелци и свако зна да то није тачно. Зашто се читав свет диже против изградње насеља ако се то не дешава? Грабе ту земљу и траже да

преговарамо, како је то могуће? Проглашење независности Палестине називају унилатералним актом, а шта раде они? Оно што ми радимо у складу је с међународном заједницом, за разлику од њихове политике.

Какав ће ефекат на преговарачку позицију Палестинаца имати усаглашавање ставова Фатаха и Хамаса?

- Хамас је део палестинског друштва. Не можете направити мир са пола друштва. Усаглашавање има за циљ да се Хамас политизује, да постане део политичког система. Ми доводимо Хамас нама, а не идемо ка Хамасу.

Политизација подразумева и дерадикализацију?

- Наравно.

Да ли је реално очекивати да Хамас призна Израел?

- Већ су га прихватили у Египту потписивањем споразума са Фатахом. Прихватили су палестинску државу која би обухватила Газу, Западну обалу и Источни Јерусалим, а то је програм ПЛО.

Израелци траже да Хамас изричито призна Израел.

- Зашто да га призна? Да ли Либерман (израелски шеф дипломатије, прим. аут.) признаје нас? Зашто би нека партија требало да призна Израел?

Можда би тим признањем Палестинци ојачали свој положај, пошто САД и Европска унија Хамас сматрају терористичком организацијом.

- Тачно, али у исто време преговарају с Хамасом. Мислим да Запад има намеру да мења Хамас. Али мислите ли да се Газа под контролом Хамаса отцепила од политичког система Палестине без знања Израела? То отцепљење ишло је на руку Израелу. Нетанијаху је стално понављао „с ким да преговарам кад су Палестинци подељени, немам саговорника“. А сада каже да неће да преговара са Хамасом јер он жели да уништи Израел. Што није тачно, то је само реторика.

У недавном разговору рекли сте нам да има наговештаја да ће Србија подржати проглашење палестинске државе у УН. Извори из врха власти незванично су нам саопштили да неће. Чињеница је и да Израел није признао Косово. Имате ли разумевања за став Србије?

- Да, али не бих довео у везу дешавања у Палестини и косовско питање. То су дијаметрално супротне ствари. Косово је увек било део Србије, док Газа и Западна обала никад нису били у склопу Израела. То су окупиране територије, а Србија никад није окупирала Косово. Паралела би била оправдана у случају да су Срби на Косову били окупатори.

Званичници Србије стално се захваљују државама које подржавају српски суверенитет на Косову. Израел је једна од тих држава. Могуће је да српска власт Израел сматра утицајним савезником.

- Не бих рекао да је Израел имао утицаја на дешавања око независности Косова. Запад је признао Косово, а не муслиманске и арапске земље. Ако је Израел имао утицаја на Западу, зашто га није искористио у време проглашења независности? Ако неко верује у утицај Израела у вези с Косовом, у заблуди је. Косово није добило статус државности захваљујући арапским и муслиманским земљама, а не захваљујући Израелу. Арапи и муслимани су подржали став Србије и још га подржавају.

Како памтите време старе Југославије у којој сте се школовали? Социјалистичка Југославија снажно је подржавала Палестинце.

- Јесте, али и сада нас Србија подржава. Србија је у УН подржала бројне резолуције о Палестини. Видови сарадње су разнолики.

Континуитет, дакле, постоји?

- Наравно. Некад су међународне околности биле другачије, као и однос снага у свету. Ми смо били другачији, били смо револуционари. Сада се политика базира на узајамним интересима и то је добро. Исто тако, сада свако гледа своје шире интересе, што је такође добро. Ми имамо добре односе са Србијом и настојимо да их развијамо на свим нивоима. Што се српског народа тиче, тврдим да Палестинци овде уживају огромну подршку. Откад сам постао амбасадор пре пет година три српске општине збратимиле су се с палестинским. Земун и Рам...

Али то је било док су радикали били на власти у Земуну?

- Да, али то и сада важи. Крагујевац где радикали нису били на власти збратимио се с Јерихоном. Рековац, у којем такође нису владали радикали, са Салфитом. Дакле, развијамо односе са свим партијама и народом. Где год разговарам са народом, сви изражавају солидарност и симпатије с Палестинцима.

(Данас)